

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 514. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139953890576/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

FOLKEMELODIER TIL SVANESANG

Brorson-tekstens nr. og forstillelse	Sæd.	MM.	LI.	EL. I	EL. II	EL. III	Gædhr.	Øst.	Sæl.
Sv. 21 (303): Ak Fæder! lod ditt ord og læd. (Hverl. Sæde: 5, 10, 11)	I, 2 ^a	902 ^a		2, s. 2					25 ^a
Sv. 56 (333): Al! Hvad er dig tiden lang -				4, s. 3 ^a					
Sv. 57 (335): Aldrig jeg næve på verden vil lænke -	1, 6 ab	1130		4, s. 15					
Sv. 25 (308): Drejligste blånatt kvinder -			45	1, s. 16					
Sv. 60 (332): Den store, hvite flok vil se -	1, 19 a ^b 1, 19 b ^a III, 7 a ^a III, 7 b	1271 ^a 1272 ^a 1270 ^a	93 ^a	1, s. 3	1, 8a		37 ^a	32 ^a	
				2, s. 36	1, 8b ^a		37 ^b	30 ^a	
				7, s. 66					
				8, s. 90					
				8, s. 1					
Sv. 70 (353): Farvel, min sjæl, i Jesu sides vuude - (Gf. B. M. Høns. Sæsesødt: So ruht min Marb in Jesu Blot u. W.)	1, 34 a 1, 34 b 1, 34 c			11, s. 6					
Sv. 40 (323): Gøllach / drog fra Gæth -	III, 19								
Sv. 24 (317): Guds søn har gjort mig Fel -	I, 38a ^a I, 38 c ^d		138						
Sv. 15 (298): Her er nyt fra landens porie -	I, 41			11, s. 13					
Sv. 2 (285): Her er sang på Junde bjerge -				10, s. 14					
Sv. 67 (330): Her op ad, I døde -	I, 42								
Sv. 44 (327): Her vil des, her vil bies -	I, 136 ^a	1186 ^a	185	1, 9					
Sv. 61 (344): Hvad blev der Høer / tab på tiden -	I, 44a I, 44b ^a		278 ^a	11, s. 8					
Sv. 65 (349): Hvad er det godt at lende -	I, 45a I, 45b		232	1, s. 10					
Sv. 31 (314): Hvad est du dog skou, ja skun -				11, s. 14					
Sv. 49 (332): Hvad ser min Sulamith -			370	11, s. 7					
Sv. 12 (283): Hverides gir det her? -	I, 48ab I, 49c			3, s. 18					
Sv. 4 (287): Hur deg, o hur deg den himmelake væger -	I, 53 a I, 53 b								
Sv. 16 (299): I dag skal alltag slunge -						1, 13			
Sv. 51 (334): I fremmed land / og fattig stand -						1, 15			
Sv. 41 (324): I høsten aversket følger -	I, 56								
Sv. 19 (302): Jeg ser dig, søde Lær, at stl -	I, 62ab						8, s. 14	8a ^a	7 ^a
							1, 10a	11 ^a	

Sv. 10 (289):	Kærligheden kunne / for loven ting det bæse -	I, 75h I, 77			
Sv. 19 (342):	Langt oven for den Magesky -	I, 70ab I, 75c			
Sv. 28 (386):	Midt igennem nød og fare -	I, 81			
Sv. 32 (313):	Når mit øje / træt af melje -	I, 87a I, 87b	1069d 6387d	501	1, 12 2, 11 214
Sv. 44 (347):	Nu verdens fjerne / du dømtigheds kastesal -	I, 92a ⁴ I, 92b	1207 ⁴	400	1, 2
Sv. 68 (361):	O blide stud, / fruds heligens fureby -	I, 104	3027d		1, s. 19 7, s. 6
Sv. 82 (316):	O du mio Immanuel -	I, 82a ³ I, 85c	906 ⁴ 905 ⁷		
Sv. 48 (331):	O Helligård! mit bjerte -	I, 94d	268 ⁴		
Sv. 3 (286):	Op sig; Sion! aer du ej - (Ps. 7)	I, 106a ⁴			
Sv. 60 (345):	Op mio and, op fra dit ler -	II, 47			
Sv. 20 (312):	Overmåde fuld af nøje - (Hertid Sandfrik; No. koraltist. s. 169)	I, 108 III, 49			1, s. 23
Sv. 14 (307):	Påskeroosen, påskeroegen kom var løgen / brilleløj hjem -	I, 107 III, 61			1, 4
Sv. 33 (314):	Så and er Jevu hvedehavn -	I, 111a I, 111b ⁷ III, 35			1, s. 54 3, s. 10 1, 11b ⁴ 1, 11c 5, s. 10 I, 11d 6, s. 45 1, 12e
Sv. 8 (280):	Se, hvor hellig døden ryster -				3, s. 12 3, s. 13
Sv. 63 (346):	Se, hvor klæver det nu op på Jorden -	I, 111ab	900 ⁴		1, s. 2
Sv. 46 (328):	Så! Vi adbrødt, hist	I, 111a	901		s. s. 1-5 1, 9 ⁶
Sv. 55 (388):	Soldatenes streg, / den peger mit på dødens port -	I, 111a ⁴ I, 117b ⁴			
Sv. 47 (380):	Som kølte og dable vi bæse -	I, 118			
Sv. 66 (348):	Suisundh lide! Hvi Jærter du så fit -	I, 121			
Sv. 46 (329):	Vor klippe vi slippe umulig -	I, 129			

Herefter kan undersøgelsen meddeles. »Svanesanges strofe-grupper nummereres med romertal, sangene med arabertal (dres nummer i nærv. samlede udgave i parentes). Alle tidligere nævnte forkortelser benyttes (se s. 497 og 513).

I forhold til den anvendte nøje er resultaterne særdeles beskedne. Til »Svanesang«s 70 digte har Brorson benyttet 51 forskellige strofeformer. Heraf har jeg måttet give op over for ikke mindre end 26 strofer (resp. grupper), omfattende 30 sange, nemlig (kursiverede tal angiver digtpar i samme metrum): Sv. nr. 4, 17, 10, 13, 14, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 34, 35, 38, 41, 42, 46, 47, 48, 49, 51, 54, 56, 63, 66, 67 og 68. For alle disse sanges vedkommende er undersøgelsesresultaterne så nogenlunde ens: Ingen strofeparallelere og ingen folkemelodier, subsidiært ingen forsamlings-toner, der for mig røbede ældre forlag. Disse grupper og sange er derfor af pladshensyn udeladt af den følgende liste, selv om enkelte bemærkninger vedrørende dem kunne være af interesse. Lad mig nøjes med at nævne, at Univ.bibl.s førstetryk ved nr. 46 og 47 har et blækskrevet »B:« eller »Br:«. Om det skal antyde en melodi af Brorson selv, får stå hen.

MELODIUNDERSØGELSER VEDR. SVANESANG

I

- 1 (284): *Linet med sin brudeskare* --
2 (285): *Her er sang på Juda bjerge* --
36 (319): *Korset vil jeg aldrig søge* --
37 (320): *Himlen, trods de grusomt bulger* --

Ingen strofeparalleler. J. A. L. Holms forslag til 1 og 2: »Nu velan, vær glad til trods og »Som den gyldne sol frembryder« tilbærer et andet metrum og vanslirer Brorsons forfædte strofe (jf. s. 492). Tre folkemelodier til 2 (El. II, 10, s. 14) og 36 (Sand I, 72; El. II, 11, s. 11 ≠ Gudbr. 12); de to første gølt bygget til strofen; den sidste passer til det sjældne metrum og synes at være en omsungen koral. Ikke identificeret.

II

- 3 (286): *Op dog, Sten! sør du ej* --
Ingen strofeparalleler. Sand I, 100 a ≠ MM 268 (noteret henholdsvis i $\frac{3}{4}$ og $\frac{3}{8}$) og III, 47 specjler intet ældre forbillede. Sand I, 100 b er optaget fra Freydinghausen uden speciel motivering («Himmel, Erde, Luft und Meer og »Gott sei Dank in aller Welt«); de er kun 4-liniede, Brorsons 8-liniet, endda med da capo for de første 4 linier. — F. 9093 (29 4-lin. mel., en af G. Josephus), F. 5115 (anon. arie; usandsynlig). Z. 1174-1248 (4-lin.). Z. 6389 (8-lin., M. Schneider i G. Scheffers »Seetenlust« 1667).

IV

- 5 (288): *Du smelter i tåre* --
Ingen folkemelodier. — F. 6685 (1 anon. mel. fra saml. 30 (E. Schlickeisen, u. å.): »Ich achte vergänglich die weltlichen Güter«) eller Z. 3911 (1 mel. af J. B. Ahles »Arien« 1860: »Du ewig lebendig selbständiges Sprechens«) kan måske være kendt og brugt af Brorson.

V

- 6 (289): *Se, hvor heftig døden ryster* --
7 (290): *Kunde du dog ikke vige* --
11 (294): *Lad os drage, bange hjerte* --

Metret er så almindeligt (et af Sperontes' yndlingsmetre), at strofisk kongruens ikke siger meget her. J. A. L. Holms forslag »Jesu, dine dybe vunder«, altså alter til en strofe med afvigende udgange, kan dog afvises, selv om Brorson stundom fandt sig i den slags. Klenodiets paralleler »O min kærlighed og glæde« (36) og »Uopusselige kilde« (38) går til Freydinghausens 55. art (se Klenodieregistranten 116 a), 3 melodier, hvoraf en hos Pont. til »O du store sejerherre«. —

Over alle tre Svanesange findes i Univ. Bibl.s eksemplar tilskrevet »Allerdejlige Climeue«, en anonym hyrdevise, trykt hos Graae I, 37 og benyttet som melodiangivelse sammesteds til I, 62, 63, 64, 94 og II, 105 og i senere samlinger. I broderne Basis notebog samt i et manuskript (Ny kgl. saml. 1510 fol.) angives Climeue-melodien at være identisk med »Belle Brune, que j'adore«, og det samme er tilfældet i H. Rungs partitur til H. Hertz's »De fattiges Dyrchave« (opf. 1839), hvori melodien er bevaret og benyttet for sit gammeldags præg (for dette fund takker jeg Nils Schlorring).

— De to danske folkemelodier (Sand I, 75 ab) og de to norske (El. II, 3, s. 12 og 13) kan hverken siges at pege bestemt mod Freydinghausen-melodierne eller »Climeue«. Den første af hvert par har menetskl. bylket, sammen med tilskriverne, kunne tale for Climeue-melodien. — F. 5750 (16 mel.). Z. 6680-6766.